

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІТ-АУТСОРСИНГУ

Назаренко С. М., Перерва П. Г.

Ключові слова: аутсорсинг, інформаційні технології, економічна ефективність, моделі визначення, промислові підприємства

Актуальність та важливість розгляду проблем економічного та організаційного забезпечення ІТ-аутсорсингу пояснюється його досить широким використанням у всьому світі, так як його використання дозволяє в певній мірі збільшити рівень конкурентоспроможності підприємств та організацій за рахунок зменшення витрат на аутсорсинг, раціоналізації та оптимізації виробничої, економічної та управлінської діяльності, впровадження інновацій. Сучасний стан ІТ-аутсорсингу дозволяє визначати його ефективною формою організації виробничої та комерційної діяльності підприємств і організацій, що дає змогу вирішувати проблеми їх формування та функціонування в умовах сучасної економіки за рахунок передачі деяких функцій своїм колегами та партнерам по бізнес-діяльності.

Основна мета дослідження – локалізувати місце економічної ефективності інформаційних технологій у сучасній економічній теорії. Для цього необхідно визначити галузь в економіці підприємства, "відповідальну" за існування вигод від експлуатації інформаційно-аналітичних систем і її відтворення у фінансових показниках. Після чого необхідно застосувати підходи, що використовуються в цій галузі, до оцінки ефекту застосування ІТ-аутсорсингу.

Для практичного використання авторами пропонується принципово інший підхід. При цьому ми принципово відмовляємося від побудови загальної методики розрахунку економічного ефекту ІТ-аутсорсингу. Проте ми даємо перелік напрямів, у яких цей ефект може виявлятися. Завдяки цьому, у спеціалістів з конкретних галузей та підприємств з'являється база для системної розробки методик оцінки економічного ефекту ІТ-аутсорсингу – як за окремими формами його прояву, так і для розрахунку його інтегральної величини. По суті ми пропонуємо йти від загального розуміння природи проявів економічного ефекту ІТ-аутсорсингу до розробки конкретних методик його розрахунку.

Наш аналіз слід розпочати з виявлення того, в яких формах проявляється економічний ефект від застосування аутсорсингу (тобто, з яких компонентів він складається). Це може бути як прямий економічний ефект (безпосередньо пов'язаний із виконанням конкретної функції або бізнес-процесу), так і непрямий (безпосередньо з цією функцією не пов'язаний). Можна сформулювати це твердження дещо інакше: прямий ефект відноситься безпосередньо до процесу або функції (або їх сукупності), які передаються на аутсорсинг, тоді як непрямий відноситься до всього підприємства в цілому. При цьому доцільно розмежовувати прямий та непрямий економічний ефект, тобто поряд із сукупним економічним ефектом окремо розраховувати прямий та непрямий ефекти.

Такий підхід спрямований на запобігання згаданому ефекту компенсації, коли неприпустиме погіршення одного з параметрів (прямого або непрямого ефекту) відшкодовується за рахунок ще більшого приросту іншого параметра. У цьому компенсація має формальний характер, так як для особи, яка приймає рішення, пріоритетне значення є недопущення надмірного погіршення одного з параметрів, а не компенсація цього погіршення за рахунок покращення іншого параметра. Саме з цієї причини слід оцінювати як сукупний економічний ефект, так і його окремі елементи.

За такого підходу сукупний економічний ефект виступає узагальнюючим показником, отриманим шляхом згортки (підсумовування) значень прямого і непрямого економічного ефектів.

Перерва Петро Григорович*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
Назаренко Станіслав Миколайович*, аспірант, E-mail: stasnazarenko46@gmail.com

*Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», кафедра менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин, вул. Кирпичова, 2, Харків, Україна, 61000